

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: Udrag fra Skrifter i Udvalg

Citation: Møller, Poul Martin: "Skrifter i Udvalg", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. 441.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller02val-shoot-idm140573400861632/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

- 326 *Sapere aude* d. e. Vov at bruge din Fornuft (Horats Epist. I, 2, 40).
- 327 *Plebis litterariæ membra*, den (u)videnskabelige Almue eller de litterære Plebejere.
- 330 *J. E. v. Berger* var i sin senere Periode som Forfatter af spekulative Værker (paa Tysk) over »Verdensaltet« og »Videnskabens Grunddrag« Discipel af Schelling og Steffens.
- 332 *Metallets ubearbejdede Stuffer*, Germanisme som Schacht o. fl. Bjærgværksord: ren Malm uden metalliske Dele.
- 338 *De usammenhængende ere for slette til at være onde*. Smign. Lad andre klage over, at Tiden er ond; jeg klager over, at den er ussel (S. Kierkegaards Diapsalmata Nr. 41).

STRØTANKER FRA 1831—36.

- Aforismerne fra Poul Møllers sidste Aar i København har samme Emner og er i nærværende Udgave trykt i samme Orden som den foregaaende Afdeling. Af Strøtankerne af almindeligere Indhold er kun faa udeladte; af de filosofiske Aforismer omtrent en Tredjedel. Dog vil man af de optagne kunne danne sig en tydelig Forestilling om den afgørende Bevægelse i Forfatterens Tankeliv i denne Periode, da han trækker sig ud af den spekulative Filosofis System for at danne sig en reel Livsanskuelse (se Oplysningen til Afhandlingen om Udødeligheden). Saa vidt det kan skønnes, er ingen Aforismer bevarede fra en senere Tid end 1836.
- 346 Afor. 3 har samme Indhold som S. 322, Afor. 3.
- 350 *Ein von Vielen stark ausgesprochenes Wort* er et efter Hukommelsen citeret Udtryk af Goethe.
- 351 *Schillers verschleierte Bild zu Sais*. Efter den følgende Aforisme synes ikke Ynglingen, der løfter Sandheds- gudindens Slør, men Præsten, der end ikke føler sig fristet dertil, at have givet Poul Møller Billedet af Filosofien, der »har glemt at forudsætte en ny, ukendt Tingenes Orden«.
- 357 *En Fejl i Fortælling er, at der er lagt alt for meget Vind paa Kontinuitet* kan maaske udfylde en mutileret Sætning

- i Notitserne til Novellen: I mundlige Fortællinger kommer Begiven[hederne uden Overgang] (I, 184). Smlgn. »Store Bindestykker anbringes i Fortællinger for at skaffe dem Sammenhæng« i Recensionen af Ekstremerne (S. 162).
- 358 *Lige saa vel som en Væver o. s. v.*, anderledes S. 281.
- 364 *Philosophari volo, sed paucis.* »Jeg vil nok filosofere, men kortelig« (fri Gengivelse af et Citat af Ennius i Ciceros *Tuscul. disp.* II, 1).
- 366 *Qui bene distinguit, bene docet*, den, der skelner og skil-ler vel, underviser vel.
- 366 *I en Række Aar, Udv. Skr.; Hs. og Udg.:* Ord.
- 368 *Det i Flyveposten citerede Eksempel.* Stykket: »Om Ind-delinger« i Kjøbenhavns flyvende Post Nr. 40, 1827, af B. C. (d. e. J. L. Heiberg). — *Ambitio prava*, en urimelig Stræben efter Bifald.
- 369 *Ofte ligger Udsigelsen af en Sandhed saa nær o. s. v.* smlgn. S. 103.
- 370 *De ere, som Goethe siger, Narre paa egen Haand.* Epigrammet »Den Originalen« ender med: »Ich bin ein Narr auf eigne Hand«.
- 371 *En vis Læsning af filosofiske Skrifter o. s. v.* Mellem Notitserne til Novellen findes den paa »Pedanten« i hans oprindelige Skikkelse tydende Iagttagelse: »Blandet Læsning i Videnskabelighed = Drik«.
- 372 *Originalitetens Forlangende* (d. e. Kravet om O.) smlgn. Indledningen til Anmeldelsen af Sibberns *Æstetik* (Udg., V, 202 ff.).
- 373 *Tempus edax rerum*, den altfortærende Tid (Ovid *Meta-morph.* XV, 234) har i Forbindelse med det paafølgende *dentes ævi* fremkaldt den i de fleste europæiske Sprog-gængse Metafor »Tidens Tand«. — *Chr. Gærves* (d. (1798) moralske »Forsøg« og Brødrene *A. W.* og *Fr. Schlegels* æstetiske »Forelæsninger« er bortset fra den »filosofiske Konversation« af forskellig Aand.
- 375 *Τί πρῶτον, τί δ' ἑσάτηον καταλέξει;* Odysseen 9, 14. »Hvorom skal jeg først, hvorom skal sidst jeg fortælle?« (Wilsters Oversættelse).
- 376 *Kategorier* — — i *de forskellige Sprog.* Det var Poul Møllers Hensigt at forfatte en Afhandling om Kategorierne og